

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національної академії
внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор

Руслан СЕРБИН

11.09.2025 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів» поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ 30 січня 2024 року, протокол № 1

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ від 28 серпня 2025 року

Присутні:

кафедра криміналістики та судової медицини: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Антощук А.О. (голова засідання); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Чорноус Ю.М.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Миронська А.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Патик Л.Л. (рецензент); старший викладач кафедри, доктор філософії Басюк Л.О.; викладач кафедри, кандидат юридичних наук Нечваль А.О.; здобувач кафедри Русанівський С.В.;

кафедра криміналістики ННІПП: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Пясковський В.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Курилін І.Р.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Семенов В.В.; викладач кафедри Танчик К.А.;

кафедра кримінального процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Таран О.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Хабло О.Ю.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Терещенко Ю.В. (науковий керівник); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Кулик М.Й. (рецензент);

відділ організації наукової діяльності:

провідний науковий співробітник відділення організації наукової роботи здобувачів вищої освіти, доктор юридичних наук, доцент Павленко С.О.;

Були присутні 3 доктори наук та 12 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта заочної форми навчання кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді Національної академії внутрішніх справ.

Слухали:

Здобувача Русанівського Сергія Віталійовича, який доповів про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувачем доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано новизну, теоретичне та практичне значення.

У сучасних умовах питання розслідування випадків перевищення влади або службових повноважень працівниками правоохоронних органів з використанням зброї чи спеціальних засобів набуває особливої значущості. Ефективність таких розслідувань безпосередньо впливає на забезпечення національної безпеки, захист територіальної цілісності та недоторканності держави, а також на гарантування прав і свобод громадян у кримінальному процесі. У контексті активних євроінтеграційних процесів та реформування правоохоронної системи відбувається оновлення законодавства і вдосконалення процедур контролю за діяльністю правоохоронців, що має на меті підвищення прозорості, підзвітності та правомірності їх дій, зокрема у випадках застосування зброї або спеціальних засобів. Це створює необхідність глибокого аналізу існуючих проблем та викликів у сфері розслідування перевищень службових повноважень, що є важливою складовою підтримки верховенства права і зміцнення довіри суспільства до правоохоронних органів.

Статистичні показники підтверджують, що нинішні механізми розслідування перевищення повноважень працівниками правоохоронних органів є неефективними. Системні труднощі з доказуванням, недостатній рівень процесуального контролю та можливі випадки кругової поруки створюють умови безкарності, які суперечать завданням кримінального провадження, зокрема – забезпеченню невідворотності покарання за вчинене правопорушення.

У зв'язку із зазначеним, розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів зумовлює необхідність вирішення проблемних питань й розробці методики розслідування з урахуванням особливостей кримінального судочинства в умовах воєнного стану.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. У дисертації сформульовано й обґрунтовано низку нових положень і висновків, зокрема:

вперше:

- розроблена внутрішньовидова криміналістична методика розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів як інформаційна модель до складових елементів якої віднесено криміналістичну характеристику злочину передбаченого ч. 2 ст. 365 КК України (криміналістично значущі дані про особу злочинця – працівника правоохоронного органу, мотиви та цілі перевищення; способи вчинення та приховування; обстановка (умови, місце, час, зброя, спеціальні засоби), слідова картина (наслідки) й особа потерпілого); організацію початкового етапу розслідування (початок досудового розслідування; обставини, що підлягають встановленню; типові слідчі ситуації та версії; подолання протидії розслідуванню) зв'язок яких у процесі досудового розслідування визначає специфіку збирання доказів за допомогою слідчих (розшукових) дій;

- розроблено комплекс заходів спрямованих на подолання протидії розслідуванню перевищенню влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів на основі проведення негласних слідчих (розшукових) дій підрозділами внутрішньої безпеки за дорученням слідчого, спрямування яких визначається самою протидією з боку зацікавлених осіб, а отримані результати, що набули значення доказів у кримінальному провадженні щодо протидії розслідуванню, можуть використовуватися на стадії досудового розслідування як підстави для проведення інших процесуальних дій з метою отримання нових доказів або перевірки раніше отриманих, а також для оцінки фактичних даних та їх джерел, що ще не набули значення доказів;

удосконалено:

- розподіл способів вчинення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів на: 1) перевищення влади – дії працівника правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів, який, маючи повноваження, під час виконання своїх функцій виходить за межі повноважень; 2) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який не має повноважень і виходить під час

виконання своїх функцій за їх межі із застосуванням зброї чи спеціальних засобів; 3) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який наділений владними повноваженнями, але у конкретному випадку перевищує не їх, а інші свої повноваження із застосуванням зброї чи спеціальних засобів;

– тактику проведення допиту (потерпілих, підозрюваних-правоохоронців, свідків) з урахуванням дотримання загальних криміналістичних вимог, позитивних і негативних обставин при типових слідчих ситуаціях, психологічних і соціальних факторів, які впливають на поведінку допитуваних, а також протидії розслідуванню за допомоги запропонованого авторського комплексу тактичних і процесуальних заходів, що дозволяє істотно підвищити результативність досудового розслідування, забезпечити виконання завдань кримінального провадження з недопущенням зловживань і формування повноцінної доказової бази для подальшого судового розгляду;

дістало подальшого розвитку:

– криміналістичні рекомендації щодо тактики проведення огляду зокрема на підготовчому й основному етапах, під час огляду зброї, тіла потерпілого й службового приміщення чи спецтранспорту, а також плануванням (залучення експерта; фіксація слідів застосування сили; ретельний опис обстановки – просторове розміщення предметів; вилучення зброї/засобів впливу з ідентифікацією серійних номерів; документування свідчень) й використанням відеофіксації, дронів, 3D-моделювання у складних випадках (цифрові платформи типу FARO або RealityCapture, 3D-сканери);

Дякую за увагу!

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені наступні питання:

Курилін І.Р.: Які обставини впливають на вибір конкретного способу вчинення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів?

Відповідь: Дякую за запитання. Проведене дослідження показало, що вибір конкретного способу вчинення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів залежить від низки обставин, які впливають на дії правоохоронця. До таких обставин належать:

- обстановка вчинення злочину: враховується характер місця події;
- повноваження правоохоронця: наявність владних прав чи можливість здійснювати злочинні дії завдяки займаній службовій посаді;
- особисті якості злочинця: індивідуальні риси характеру, які впливають на його поведінку;
- цілі та мотиви злочину: вони є ключовими для розуміння дій злочинця;
- поведінка інших осіб: взаємини з іншими людьми;

Комаринська Ю.Б.: У продовження попереднього питання, які способи вчинення вказаних злочинів?

Відповідь: Дякую за запитання. До способів вчинення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з

застосуванням зброї чи спеціальних засобів віднесено: 1) перевищення влади – дії працівника правоохоронного органу який, маючи повноваження, під час виконання своїх владних чи організаційно-розпорядчих функцій виходить за межі цих повноважень із застосуванням зброї чи спеціальних засобів, чим завдає істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб; 2) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який не має владних функцій і виходить під час виконання своїх функцій за межі наданих законом повноважень із застосуванням зброї чи спеціальних засобів чим завдає істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб; 3) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який має владні повноваження, але у конкретному випадку перевищує не їх, а інші свої повноваження із застосуванням зброї чи спеціальних засобів чим завдає істотної шкоди охоронюваним законом правам та інтересам окремих громадян, або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб.

Танчик К.А.: Які приводи до початку досудового розслідування за фактами перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів в умовах воєнного стану й особливого режиму досудового розслідування?

Відповідь: Дякую за запитання. У ході проведеного власного дослідження й вивчення матеріалів кримінальних проваджень встановлено, що в умовах воєнного стану й особливого режиму досудового розслідування, причинами до початку досудового розслідування за фактами перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів можуть виступати:

а) заяви, повідомлення потерпілих про застосування зброї чи спеціальних засобів або погрозу такого;

б) заяви, повідомлення опосередкованих осіб (родичі, близькі, знайомі, колеги, лікарі, очевидці);

в) повідомлення інформаторів;

г) самостійне виявлення слідчим, прокурором або співробітниками служб внутрішньої безпеки з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення злочину (інформації, яка опублікована в медіа, анонімна заява та ін.);

д) публікації в медіа, матеріали журналістських розслідувань.

Басюк Л.О.: Яке значення мають типові слідчі ситуації під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів?

Відповідь: Дякую за запитання. типові слідчі ситуації під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів носять значну інформаційну вагу і слугують основою для ефективної організації та планування розслідування. Однією з ключових умов успішного досудового розслідування такої категорії правопорушень є професійні навички слідчого,

його аналітичні здібності і вміння правильно оцінювати обстановку вчинення й слідчу ситуацію, яка склалася у кримінальному провадженні, що забезпечує повноту та точність висунутих слідчих версій й прийняттям тактичних рішень.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, кандидат юридичних наук, доцент Терещенко Ю.В. Ступінь актуальності обраної теми пов'язана з тим, що формування методики розслідування окремої категорії кримінальних правопорушень є необхідним у зв'язку зі складністю розслідування кримінальних правопорушень, які вчиняють такою категорії осіб, як працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Порівняльний аналіз статистичних даних щодо динаміки таких кримінальних правопорушень, засвідчує їх кількісне зростання. Особливості розслідування, тактики слідчих (розшукових) дій в більшості випадків мають відмінність.

Для досягнення поставленої мети і завдань цієї дисертації С.В. Русанівський правильно визначив об'єкт, предмет і методи дослідження, які уміло використав при вирішенні конкретних проблем теоретичного та практичного характеру у своїй дисертації. Тому поставлені здобувачем завдання вирішені у результаті проведеного дослідження.

Дисертант має високий рівень наукового розвитку та професійно грамотно володіє вибраним арсеналом дослідження, що в кінцевому результаті, дозволило логічно сформулювати наукову новизну цієї розробки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій полягає у тому, що в дисертації, на підґрунті опрацювання наукових праць з питань кримінального, кримінального процесуального права, криміналістики, судової експертизи, оперативно-розшукової діяльності, аналізу законодавства, узагальнення слідчої, експертної та судової практики, анкетування практичних працівників, поглиблено наукові знання щодо фундаментальних положень криміналістики, розроблено теоретичні положення та практичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Автором сформульовано низку положень, висновків і пропозицій, важливих у концептуальному значенні та нових для юридичної науки, принципів для успішного правозастосування.

Достовірність отриманих наукових результатів обумовлена застосуванням як методологічної основи дослідження ряду загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Обрані методи дослідження використовувалися в їх діалектичному взаємозв'язку та взаємозалежності, що забезпечило об'єктивність отриманих результатів.

Отримані висновки відрізняються обґрунтованістю. Дослідженню проблемних питань притаманний авторський підхід, наведення переконливих аргументів під час обґрунтування власної точки зору. Слід відзначити хороший

літературний стиль, легкість сприйняття матеріалу, ілюстрування теоретичних положень узагальненими результатами емпіричних досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що представлена робота є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

У дисертації ґрунтовно розкривається зміст положень наукової новизни.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, у наукових працях. Основні положення та висновки, сформульовані в дисертаційному дослідженні, відображено в 7 наукових публікаціях, серед яких: 4 статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, 3 тези наукових доповідей, опублікованих за результатами участі в міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Значення праці для науки і практики полягає в тому, що пропозиції здобувача використовуються та мають перспективу подальшого впровадження при вирішенні ряду завдань у освітньому процесі закладів вищої освіти України, практичній діяльності правоохоронних органів, нормотворчій та науково-дослідній діяльності. Вказані відомості засвідчуються актами впровадження.

Проведене здобувачем дослідження є завершеним, його вивчення дозволяє зробити висновок про високий рівень проведеного дослідження, за результатами котрого сформовані теоретичні положення, пропозиції до законодавства, практичні рекомендації. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам.

Зважаючи на вищевикладене, можна стверджувати, що дисертація на тему: «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» містить нові концептуальні наукові положення й науково обґрунтовані результати в галузі юриспруденції, що в сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання.

Зміст дисертації цілком відповідає заявленій дисертантом спеціальності, робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Порушень академічної доброчесності не виявлено.

Індивідуальний план наукової роботи та освітню програму С.В. Русанівський виконав у повному обсязі.

Зважаючи на викладене вище, Русанівський Сергій Віталійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Кандидат юридичних наук, доцент Патик Л.Л. Актуальність обраної теми не викликає сумнівів, з огляду на зростаючу кількість випадків перевищення службових повноважень представниками правоохоронних органів як в Україні, так і в усьому світі. Застосування зброї чи спеціальних засобів у таких випадках часто призводить до тяжких наслідків, що викликає значний суспільний резонанс, підриває довіру громадян до правоохоронної системи та потребує ефективного кримінального реагування. У цьому контексті наукове осмислення процесу розслідування таких злочинів є вкрай важливим і своєчасним.

Статистичні показники, які наведені у роботі засвідчують недостатню ефективність засобів і методів, які використовують правоохоронні органи під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів, складнощі доказування обставин таких кримінальних правопорушень, що унеможливорює досягнення завдань кримінального провадження.

У зв'язку з цим, актуальність теми дисертації С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів» не викликає сумнівів як у науковому, теоретичному, так і практичному аспектах.

Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

Дисертант проаналізував значну кількість наукових джерел (288 найменувань), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Результати наукового дослідження висвітлено в семи публікаціях, серед яких чотири статі, опублікованих у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також три тези доповідей, опублікованих у збірниках науково-практичних конференцій та засіданні круглого столу.

Отже, дисертація С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів» виконана на високому науковому рівні.

Дисертація С.В. Русанівського є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними.

Отже, результати дисертації С.В. Русанівського, які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація С.В. Русанівського викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 273 сторінки, з яких обсяг основного тексту – 229 сторінок.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів» відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання.

Всі зауваження, висловлені в ході попереднього вивчення та рецензування були автором повністю враховані. Під час вивчення як дисертації, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація С.В. Русанівського є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

За своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю та обґрунтованістю одержаних результатів робота С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 і може бути рекомендована до розгляду та разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Кулик М.Й. Правоохоронні органи відіграють ключову роль у забезпеченні правопорядку, захисті прав і свобод громадян, а також у реалізації державної політики у сфері безпеки. Разом з тим, наділення їх працівників широким колом повноважень, зокрема правом застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї, обумовлює високі ризики зловживання цими повноваженнями.

Особливе занепокоєння викликають випадки перевищення влади або службових повноважень, коли працівники правоохоронних органів, виходячи за межі своїх юридичних компетенцій, застосовують зброю чи спеціальні засоби у спосіб, що не відповідає вимогам законності, необхідності та пропорційності.

Такі дії не лише призводять до шкоди здоров'ю чи життю осіб, а й підривають авторитет правоохоронної системи в цілому.

Незважаючи на наявність окремих наукових праць, що стосуються загальних питань службових злочинів або діяльності правоохоронців, комплексне криміналістичне вивчення саме розслідування перевищення повноважень із застосуванням зброї або спеціальних засобів залишається недостатньо опрацьованим.

У зв'язку з цим, актуальність теми дисертації С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів» не викликає сумнівів як у науковому, теоретичному, так і практичному аспектах.

Позитивним є те, що у роботі, відповідно до встановлених вимог, використано сукупність як загальнонаукових, так і міждисциплінарних та спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість наукових джерел (288 найменувань), ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного службовою особою у вигляді неправомірної вигоди.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а саме: узагальнення 43 кримінальних проваджень за ч.2 ст. 365 КК України за період 2021– шість місяців 2025 років; зведені дані анкетування 235 слідчих Національної поліції України, 320 слідчих Державного бюро розслідування і 43 судових експертів з Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей та м. Києва; практична робота в правоохоронних органах (зокрема досвід роботи автора оперативним працівником, начальником відділу Національної поліції України); статистичні й аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України за 2021– шість місяців 2025 років. Використано власний практичний досвід автора на різних посадах у підрозділах Національної поліції України.

Результати наукового дослідження висвітлено в семи публікаціях, серед яких чотири статі, опублікованих у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також три тези доповідей, опублікованих у збірниках науково-практичних конференцій.

Дисертація С.В. Русанівського є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

У роботі сформульовано низку результатів і висновків, що були отримані вперше і мають високий ступінь наукової новизни.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи С.В. Русанівського не викликають суттєвих зауважень. Всі зауваження, висловлені в ході попереднього вивчення та рецензування були автором повністю враховані.

Дисертація С.В. Русанівського викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії.

Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють дванадцять підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки.

За своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю та обґрунтованістю одержаних результатів робота С.В. Русанівського «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 № 44 і може бути рекомендована до розгляду та разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

В **обговоренні** дисертаційного дослідження взяли участь: професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Чорноус Ю.М.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мирівська А.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Комаринська Ю.Б.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Курилін І.Р.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Семенов В.В.; професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Таран О.В.

Русанівський С.В. Висловив подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та слушні поради.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів»

Дисертація Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. У сучасному суспільстві правоохоронні органи відіграють важливу роль у підтриманні правопорядку, захисті громадян та забезпеченні законності. Особливо гостро це питання в умовах збройної агресії російської федерації та посилення викликів безпеки на території України. Водночас, діяльність працівників правоохоронних органів інколи виходить за дозволені межі і трапляються випадки, коли правоохоронці перевищують свої службові повноваження, що може призводити до порушення конституційних прав і свобод громадян, а іноді – до тяжких наслідків для життя і здоров'я людей. Тому така діяльність має бути чітко врегульована законом, а застосування ними зброї чи спеціальних засобів – суворо контрольованим. Розслідування таких фактів є надзвичайно важливим для забезпечення верховенства права, підвищення довіри суспільства до правоохоронних органів та запобігання зловживанням владою.

У сучасних умовах питання розслідування випадків перевищення влади або службових повноважень працівниками правоохоронних органів з використанням зброї чи спеціальних засобів набуває особливої значущості. Ефективність таких розслідувань безпосередньо впливає на забезпечення національної безпеки, захист територіальної цілісності та недоторканності держави, а також на гарантування прав і свобод громадян у кримінальному процесі. У контексті активних євроінтеграційних процесів та реформування правоохоронної системи відбувається оновлення законодавства і вдосконалення процедур контролю за діяльністю правоохоронців, що має на меті підвищення прозорості, підзвітності та правомірності їх дій, зокрема у випадках застосування зброї або спеціальних засобів. Це створює необхідність глибокого аналізу існуючих проблем та викликів у сфері розслідування перевищень службових повноважень, що є важливою складовою підтримки верховенства права і зміцнення довіри суспільства до правоохоронних органів.

Аналіз статистичних даних за останні роки щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів засвідчує невтішну ситуацію щодо досягнення завдань кримінального провадження та ефективності досудового розслідування. Згідно зі статистичними даними Офісу Генерального прокурора, за ч. 2 ст. 365 Кримінального кодексу (КК) України

«Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу» протягом 2021/2022/2023/2024/ за січень–червень 2025 року – зареєстровано 1001/609/650/599/275 кримінальних правопорушень. Вручено 21/15/30/8/12 повідомлення про підозру, до суду з обвинувальним актом направлено 18/10/27/4/7 кримінальних проваджень.

Наведені дані демонструють вкрай низький рівень ефективності досудового розслідування таких кримінальних правопорушень: лише 1–4% проваджень доходять до етапу повідомлення про підозру, що може свідчити про недостатню доказову базу, процесуальні труднощі або неефективну роботу слідчих органів. Ще менше проваджень (0.7–4.2%) передається до суду з обвинувальним актом, що свідчить про системні проблеми у притягненні працівників правоохоронних органів до відповідальності. Особливо тривожно виглядає статистика за 2024 рік, де зі 599 зареєстрованих випадків лише 4 дійшли до суду, що становить менше ніж 1%.

Такі статистичні показники підтверджують, що нинішні механізми розслідування перевищення повноважень працівниками правоохоронних органів є неефективними. Системні труднощі з доказуванням, недостатній рівень процесуального контролю та можливі випадки кругової поруки створюють умови безкарності, які суперечать завданням кримінального провадження, зокрема – забезпеченню невідворотності покарання за вчинене правопорушення.

У зв'язку із зазначеним, розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів зумовлює необхідність вирішення проблемних питань й розробці методики розслідування з урахуванням особливостей кримінального судочинства в умовах воєнного стану.

Питанням розробки методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень присвячено низку наукових досліджень, у яких висвітлюються теоретичні та прикладні аспекти цього процесу. Серед науковців: Ю. П. Алєнін, А. О. Антощук, Л. І. Аркуша, В. П. Бахін, Г. П. Власова, А. Ф. Волобуєв, І. В. Гора, В. А. Журавель, А. П. Запотоцький, А. В. Іщенко, В. А. Колесник, В. О. Коновалова, В. С. Кузьмічов, В. В. Лисенко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, М. А. Погорецький, М. В. Салтевський, М. Я. Сегай, Д. Б. Сергєєва, Р. Л. Степанюк, О. В. Таран, В. В. Тіщенко, П. В. Цимбал, К. О. Чаплинський, С. С. Чернявський, Ю. М. Чорноус, В. Ю. Шепітько, В. В. Юсупов та ін.

Проблематика перевищення влади або службових повноважень працівниками правоохоронних органів знайшла своє відображення у наукових працях кримінально-правового блоку таких дослідників, як П.П. Андрушко, С.В. Гізимчук, Ю.В. Гродецький, Н.М. Дьяченко, О.О. Кваша, В.М. Киричко, М.Й. Коржанський, Р.Л. Максимович, О.А. Мартиненко, В.В. Марчук, М.І. Мельник, В.О. Навроцький, А.В. Савченко, А.Ю. Смирнов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, М.І. Хавронюк, Н.М. Ярмиш та ін. У межах дисертаційних досліджень це питання аналізувалося, зокрема, К.П. Задоею («Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень (ст. 365 КК

України)», 2009 р.) та Т.І. Слущкою («Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень», 2010 р.).

Серед криміналістичних розробок, які стосуються проблематики дослідження можна виділити дисертаційні дослідження: Бондаренка Д.А. «Розслідування зловживань владою або службовим становищем та перевищень влади або службових повноважень (криміналістична характеристика та початковий етап розслідування)» (2008 р.); Балоня А.Б. «Методика розслідування злочинів, вчинених з використанням службовою особою своїх повноважень» (2015 р.); Федоренка М. С. «Методика розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів» (2020 р.); Кононової В. В. «Особливості початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів у сфері службової діяльності» (2025 р.)

Концептуальні напрацювання зазначених учених, безперечно, становлять важливу теоретико-методологічну основу у дослідженні відповідної проблематики. Водночас слід зауважити, що у вказаних наукових працях не приділено належної уваги криміналістичним аспектам розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів або виконувалися вони за старим законодавством.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває необхідність наукової розробки криміналістичних засад розслідування цього виду кримінальних правопорушень. Йдеться, зокрема, про створення та впровадження ефективної криміналістичної методики, засобів та методів, спрямованих на отримання криміналістично значущої інформації з метою встановлення всіх обставин вчинення протиправного діяння.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Обраний напрям дослідження ґрунтується на положеннях Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленого Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023; Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), а також відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженій наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454. Дисертація виконана відповідно до Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки (протокол Вченої ради від 21 грудня 2020 року № 23). Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 30 січня 2024 року (протокол № 1).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в розробленні наукових засад і криміналістичних рекомендацій розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Поставлена мета зумовила необхідність реалізації таких *завдань*:

- проаналізувати стан та розкрити особливості формування методики розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів;
- висвітлити зміст криміналістичної характеристики перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів;
- розкрити підстави та особливості початку досудового розслідування та обставини, що підлягають встановленню при розслідуванні вказаної категорії проваджень;
- дослідити типові слідчі ситуації розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів та окреслити типові слідчі версії, які висуває слідчих на початковому етапі розслідування у кримінальних провадженнях, розпочатих за ч.2 ст. 365 КК України;
- систематизувати способи та форми протидії протидію розслідуванню та запропонувати засоби її подолання;
- запропонувати організаційно-тактичні рекомендації проведення допиту під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів;
- надати криміналістичні рекомендації щодо тактики проведення огляду зокрема на підготовчому й основному етапах розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів;
- окреслити порядок призначення судових експертиз та їх проведення під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Предметом дослідження є розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів.

Методи дослідження. Методологічна основа дослідження сформована з урахуванням специфіки його об'єкта, предмета, мети та поставлених завдань. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових методологічних підходів, спрямованих на розкриття сутності правових явищ і понять, а також використано спеціальні методи наукового пізнання, що забезпечили всебічний та обґрунтований аналіз досліджуваної проблематики. Зокрема, *історико-правовий метод* застосовано для розгляду й систематизації методики розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів (підрозділ 1.1); *системно-структурний* – для аналізу видів типових ситуацій

виявлення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів (підрозділи 2.1); *догматичний* – з метою тлумачення понять і категорій судової експертології, криміналістики, кримінального процесу, оперативно-розшукової діяльності, що сприяло уточненню понятійно-категоріального апарату дослідження (розділи 1–3); *формально-логічний* – під час розгляду поняття, видів слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні, розпочатому за ч. 2 ст. 365 КК України (розділи 1, 3); *соціологічні* – для з’ясування позицій респондентів щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів (розділи 1–3); *статистичний* – для узагальнення результатів соціологічних досліджень, вивчення матеріалів кримінальних проваджень, експертних висновків, матеріалів кримінальних проваджень (розділи 1–3).

Емпіричну базу дослідження становлять результати вивчення та узагальнення 43 кримінальних проваджень за ч.2 ст. 365 КК України за період 2021– шість місяців 2025 років; зведені дані анкетування 235 слідчих Національної поліції України, 320 слідчих Державного бюро розслідування і 43 судових експертів з Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької областей та м. Києва; практична робота в правоохоронних органах (зокрема досвід роботи автора оперативним працівником, начальником відділу Національної поліції України); статистичні й аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України за 2021– шість місяців 2025 років. Використано власний практичний досвід автора на різних посадах у підрозділах Національної поліції України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із першим в Україні комплексним дослідженням, у якому розроблено наукові засади й запропоновано криміналістичні рекомендації щодо розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. У дисертації сформульовано й обґрунтовано низку нових положень і висновків, зокрема:

вперше:

– розроблена внутрішньовидова криміналістична методика розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів як інформаційна модель до складових елементів якої віднесено криміналістичну характеристику злочину передбаченого ч. 2 ст. 365 КК України (криміналістично значущі дані про особу злочинця – працівника правоохоронного органу, мотиви та цілі перевищення; способи вчинення та приховування; обстановка (умови, місце, час, зброя, спеціальні засоби), слідова картина (наслідки) й особа потерпілого); організацію початкового етапу розслідування (початок досудового розслідування; обставини, що підлягають встановленню; типові слідчі ситуації

та версії; подолання протидії розслідуванню) зв'язок яких у процесі досудового розслідування визначає специфіку збирання доказів за допомогою слідчих (розшукових) дій;

– науково обґрунтовано поняття «ситуації слідчих (розшукових) дій» під якою слід розуміти певне становище, яке складається при підготовці і проведенні слідчих (розшукових) дій, характеризується сукупністю умов та обставин, що враховуються слідчим при визначенні кола організаційних заходів, процесуальних правил і виборі тактичних прийомів необхідних для проведення слідчих (розшукових) дій відповідно до вирішення завдань кримінального провадження на початковому та наступних етапах розслідування. Такі ситуації класифіковано за (а) часом виникнення в процесі розслідування на: ситуації, що виникають на початковому (залежно від особи-злочинця та обставин події) та наступному етапах розслідування; (б) черговістю проведення на ситуації, що виникають при первинному та повторному (додатковому) проведенні слідчої (розшукової) дії; (в) ступенем збігу цілей учасників на конфліктні та безконфліктні;

– розроблено комплекс заходів спрямованих на подолання протидії розслідуванню перевищенню влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів на основі проведення негласних слідчих (розшукових) дій підрозділами внутрішньої безпеки за дорученням слідчого, спрямування яких визначається самою протидією з боку зацікавлених осіб, а отримані результати, що набули значення доказів у кримінальному провадженні щодо протидії розслідуванню, можуть використовуватися на стадії досудового розслідування як підстави для проведення інших процесуальних дій з метою отримання нових доказів або перевірки раніше отриманих, а також для оцінки фактичних даних та їх джерел, що ще не набули значення доказів;

удосконалено:

– зміст і зв'язки елементів криміналістичної характеристики перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів (особа злочинця та потерпілого; спосіб вчинення та приховування; обстановка вчинення та слідова картина), важливе місце в якій посідають взаємозв'язки правоохоронця з потерпілим, оскільки характер застосування зброї або спеціальних засобів безпосередньо визначається дією або бездіяльністю потерпілих; порушенням меж наданих законом прав і повноважень; заподіянням або погрозою заподіяння тілесних ушкоджень або смерті;

– розподіл способів вчинення перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів на: 1) перевищення влади – дії працівника правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів, який, маючи повноваження, під час виконання своїх функцій виходить за межі повноважень; 2) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який не має повноважень і виходить під час виконання своїх функцій за їх межі із застосуванням зброї чи спеціальних

засобів; 3) перевищення службових повноважень – дії працівника правоохоронного органу, який наділений владними повноваженнями, але у конкретному випадку перевищує не їх, а інші свої повноваження із застосуванням зброї чи спеціальних засобів;

– систематизація способів та форм протидії розслідуванню перевищенню влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів й пов'язаних з ними кримінальних процесуальних та криміналістичних контрзаходів (комплексний підхід – поєднання кримінального процесуального закону і криміналістичної тактики дозволяє нейтралізувати навіть витончені способи протидії), які вживаються слідчим;

– тактику проведення допиту (потерпілих, підозрюваних-правоохоронців, свідків) з урахуванням дотримання загальних криміналістичних вимог, позитивних і негативних обставин при типових слідчих ситуаціях, психологічних і соціальних факторів, які впливають на поведінку допитуваних, а також протидії розслідуванню за допомоги запропонованого авторського комплексу тактичних і процесуальних заходів, що дозволяє істотно підвищити результативність досудового розслідування, забезпечити виконання завдань кримінального провадження з недопущенням зловживань і формування повноцінної доказової бази для подальшого судового розгляду;

дістало подальшого розвитку:

– криміналістична характеристика особи – працівника правоохоронного органу, який вчинив перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів з виокремленням «ситуативних», «нестійких», «агресивних», що має значення для встановлення обставин події й обрання тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій з нейтралізацією та подоланням протидії досудовому розслідуванню;

– особливості початку досудового розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів в умовах особливого режиму й деталізований перелік обставин, які підлягають встановленню з розподілом на загальні (факт кримінального протиправного діяння передбаченого ч. 2 ст. 365 КК України; спосіб вчинення, що пов'язаний із застосуванням зброї чи спеціальних засобів; місце і час вчинення кримінального протиправного діяння; особа злочинця – працівник правоохоронного органу, який явно перевищив межі наданих повноважень; «незаконність» застосування зброї чи спеціальних засобів; мотив і мета дій працівника правоохоронного органу; наслідки – вид і розмір шкоди, завданої протиправним діянням) та спеціальні (вид та кількість зброї чи спеціальних засобів, їх характерні ознаки; відомості щодо спеціального статусу працівника правоохоронного органу й наявності дозволу на право володіння та користування зброєю);

– криміналістичні рекомендації щодо тактики проведення огляду зокрема на підготовчому й основному етапах, під час огляду зброї, тіла потерпілого й службового приміщення чи спецтранспорту, а також планування (залучення

експерта; фіксація слідів застосування сили; ретельний опис обстановки – просторове розміщення предметів; вилучення зброї/засобів впливу з ідентифікацією серійних номерів; документування свідчень) й використанням відеофіксації, дронів, 3D-моделювання у складних випадках (цифрові платформи типу FARO або RealityCapture, 3D-сканери);

– підстави групування судових експертиз у межах кримінального провадження про перевищення влади або службових повноважень працівниками правоохоронних органів із застосуванням зброї чи спеціальних засобів за об'єктом дослідження та цільовим призначенням відповідно до процесуальних завдань, які стоять перед слідчим: експертизи, що досліджують підозрюваного (судово-медична, психологічна, біологічна); експертизи, що досліджують потерпілого (психологічна, психіатрична, медична, біологічна); експертизи, що підтверджують або спростовують факти, що підлягають доказуванню (трасологічна, балістична – експертиза вогнепальної зброї чи спеціальних засобів, технічна, біологічна, комплексні).

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та рекомендації впроваджено і надалі може бути використано у:

– *правозастосовній діяльності* – під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 365 КК України (акт впровадження Державного бюро розслідувань від 27 червня 2025 року);

– *освітньому процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Криміналістика», «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень» «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень» під час підготовки навчально-методичних та дидактичних матеріалів, а також рекомендувати їх до вивчення під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 19 червня 2025 року № 107-оп).

Особистий внесок здобувача. Дисертація виконана автором самостійно, усі сформульовані положення та висновки є результатом особистих досліджень здобувача. У науковій статті «Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», опублікованій у співавторстві, частка дисертанта становить 70 %. Ідеї та розробки, що належать співавтору, у дисертації не використано.

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, обговорено на науково-практичних конференціях та круглих столах: «Актуальні питання криміналістики та судової експертизи» (м. Київ, 21 листопада 2024 р.); «Інформаційна безпека суспільства умовах дії правового режиму воєнного стану та повоєнний період» (м. Київ, 29 травня 2025 р.); «Кримінальне судочинство в умовах дії правового режиму воєнного стану та в повоєнний період» (м. Київ, 30 квітня 2025 р.).

Публікації. Основні положення та висновки, що сформульовані в дисертації, відображено у семи наукових публікаціях, серед яких чотири статі – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, три – у збірниках тез науково–практичних конференцій та круглих столів. Зокрема:

1. Русанівський С. В. Протидія розслідуванню перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів та засоби її подолання. *Український політико-правовий дискурс*, (11). 2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15512765>

2. Русанівський С. В. Спосіб вчинення злочину як елемент криміналістичної характеристики перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу із застосуванням зброї чи спеціальних засобів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 03, 2025, частина 3. С. 162–167. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.24>

3. Русанівський С. В. Огляд при розслідуванні перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. *Наукові перспективи* № 5(59) 2025. С. 1455–1467. DOI : [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-1455-1467](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-1455-1467)

4. Русанівський С.В., Антошук А.О. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. *Наукові інновації та передові технології*. № 6(46) 2025. С. 1415–1423. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-1415-1423](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-1415-1423)

5. Русанівський С. В. Наукові підходи до формування криміналістичної характеристики перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу. (Київ, 21 листоп. 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 230–234.

6. Русанівський С. В. Початковий етап розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів та його значення для притягнення до кримінальної відповідальності. *Інформаційна безпека суспільства умовах дії правового режиму воєнного стану та повоєнний період* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 29 трав. 2025 р). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 89–92.

7. Русанівський С. В. Початок досудового розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів. *Кримінальне судочинство в умовах дії правового режиму воєнного стану та в повоєнний період* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 30 квіт. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 134–136.

Характеристика особистості здобувача.

Русанівський Сергій Віталійович, народився 30 жовтня 1977 року в м. Фастові, Київської області.

У 2007 році закінчив Національний університет внутрішніх справ, спеціалізація «Правоохоронна діяльність» здобув професійну кваліфікацію спеціаліста за спеціальністю «Юрист».

У 2018 році закінчив Національну академію державного управління, та здобув професійну кваліфікацію магістра державного управління.

З серпня 1996 року по березень 2025 року проходив службу в органах внутрішніх справ та Національній поліції України.

В 2014 році приймав участь в проведенні антитерористичної операції в Донецькій області, за що 24 серпня 2019 року Президентом України був нагороджений медаллю «Захиснику Вітчизни», є учасником бойових дій.

З липня 2025 року і по теперішній час працює у службі безпеки АТ «Компанія авіаційного та ракетно-технічного машинобудування».

З 2024 року здобувач третього рівня освіти доктора філософії в галузі «Права» в НАВС, закріплений за кафедрою криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ.

Тему дисертації «Розслідування злочинів, пов'язаних з перевищенням влади поліцейськими під час застосування вогнепальної зброї» затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 30 січня 2024 року (протокол № 1).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається з анотації, вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Русанівського Сергія Віталійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах),

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Русанівського Сергія Віталійовича на тему «Розслідування перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу з застосуванням зброї чи спеціальних засобів», до разового захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 15, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий:

Завідувач кафедри криміналістики

та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

Андрій АНТОЩУК